

SOVNANCES DI DIMWIN.

LÈS DISBATES PO LÈS ÈLÈCSION DI 2023

L' PREZIDINT AMÈDÈYE
BOUTCOKIA VOUT FWARCÎ
DISSUS TOT PO WAURDER
S' PLAECÈ ON TOÛ D'PUS.

N' vola-ti
nèn, k' po
ène bèn
prope èt
onêtre
èlècsion,

ène
dijinne di
politikîs d'
prumêre

moudèye, s' dijhant prèsse à s'
î mète, s' sont raxhoné èt
bouter conte lès voltès d'
mwinnaedje à l' sicoŕiye do vî
prèzidint Boutcokia k' èst
racuzé d' touner Bonapâtisse.
Cit « astantche conte li frâde »
a lancî ène tèribe atake conte
nosse mwinrneû d' l' Ètat, k'
èst, à leû idêye, copâbe d' awè
lèyî è nn' èri lès sicŕites riles
dèl constitution, indjinizé l'
djustisse, rabaxhî l' administrâ-
cion, d' todi bouxhî dsus lès

chwès d' politike (...) èt d'awè
rauvlé lès moyins àdiovizuwèl
(posse èt tèle) po lès tinu à
gougne èt à sès guètes».

Come pou acèrtiner k' is n' si
brouyenu nèn èt sont ddins l'
bèn vrê, l' mërseule tchinne di
tèle, spotêye d' « tèle Boutco-
ocoku » pace k' èle rovîye à
plêjhi tos lès cias ki « lî » sont
conte, done chîje après
swèrêyes dès lon-lons tot
èdwarmants rèpwartaedjes
dsus lès bèrlâdaedjes do « vî-
noû-candidat prèzidint ».

Pa manke di warant, s'n'
advèrsîre Aidamète, l' mwinne
do FLAWE, èt Amrotche, l' vî
prumî rarindjeu minisse d' l'
intrêye dès anêyes 2020, ont
dèdjâ lèyî tchère lès brès à d'
avance n' nèn tinu po
bon on votaedje dèdjâ
tot coru èt conté d'
avance. Ds ôtes ont
dècidé di s' bate djusk'
au coron, minme si n'
s' is fêyenut pont d'
idêyes dsus l' fén dèl
bate.

Tot
come
Bièfi,

l' vî prumî
minisse k' a,
li, stî mètu à
l' uxh è 2024
èt divnu
l' prumî
advèrsîre do
« prèzidint ki
s' î rivout »,
lbrêmia èt
Grosalé, k'
ont stî
mwinrneus
dèl
diplomacêye
dins lès
anêyes

2015, l' catolike llavlu, l' laïc-
trwès-ponts Bénburné o co l'
Pètébéwisse¹ Cabuzète.

Deur d' orêye à totes lès
critikes, l' prèzidint Boutcokia,
come on gros tot pèzant
sipotcheû rolia, boute todi co
pus lon. Ossi rade après awè
anonci à Djibloû, è plan mitan
d' on grand mèsse raploû, s'
volté d' dimèrer à plaecè, il a
rapougnî s' bordon d' pèlurin
èt continuwer d' aler pougnî
dès mwins, tot rabrèssant lès
feumes èt lès èfants, dins ène
tournêye di tos lès amias. Riçu
pa lès pèkêyes di djins
ramoncèlés come au grand
tins do PUWE (Paurti Unike
Walon Emantcheu), i tape todi
dsus l' tauve dès novias beas
prodjèts d' dèvelopaedje èt d'
distribuer dès bistokes èt d'
dringuèles d' aspouye pa
miyards d' Noûs-Uros.

« Lès strwèts moyins d' l' Ètat
sont distoûnés pa l' prèzidint
Boutcokia po ls avantaedjes
do candidat Amèdèye » nos a
platemint racuzé yink di sès
advèrsères.

¹PTBW : Po Tot Bea Walon.

I n' vos faut nèn vos èwarer, on comèle èt maxhe todi lès moudèyes di sicŕijhaedje

Èt nosse walonizaedje, a-t-i stî èmacralé ?

I gn'a sakants mwès on dijève l' Chè d' l' État à igne èt agne avou l' armêye, bèn décidêye à mète dès baurîres à s' cavalcade po s' fé rimète è l' plaeece. Dispû l' mwè d' djanvî, après bèn dès disbates, l' vète feû dès « décideus » arêve sitî doné au profondjaedje di s' bay di comwinnaedje. Maugré lès promèteus d' bias djoûs, èt d' fwè do djènèral Lèwaré, tièsse di l' ètat-majôr, dsus l' neutralité dèl grande moyate, tot ça po nos lèyî acrwêre k' Boutcokia, dimère, tot come è 2010, l' prumî favori dès racamuchîyes fwaces. Minme si, po l' prumêre fîye, i gn' arêve come ki dîrêve ène buwêye di bisbrouye inte lès djènèraus.

Ène sakwè ki n' trompe nèn, ki nos pîye minme di tûzer, dsus leu volté d' lèyî tot insi èt n' rén kandjî, l' NAWÉ (Novia Adjancmint Walon Evoye) l' paurti do prumî minisse Oulalaksèbon, lès walonisses, ki pogote à migote, shènenut s' rapauji, do FLAWÉ (Fondu Lingaedje Amodî Walon Elaurdji), l' ancycin OPLTTLPR (On Pou Lèyî Tot Tchêre La Po s' Ralachî), èt lès rècrèsteus di l' binde do ví unike paurti Todî Po d' Bon pou l' Chè d' l' État, ont signî on arindjemint d'aspalaedje ddrî li. Leû programe, k' on sipèpîye todi dsus sès faflotes, a dès vîzêyes po rimète d' adram l' idèyolodjêye « nacionåle -walonisse » : rèspèk dè l' lwè dsus l' djènèralisaedje do walon lingaedje dins l' payi èt walonizaedje dèl citwèyène soce. C' riritoûrnådje è nn' èri d' là a dès riskes di s' poker

aus ptitès sayes d' adovraedje do Chè d' l' État. I nos faut èto riconêxhe ki, do tins di s' dèrin mandat, i n' a dèdjà k' wêre tinu sès promèsses, à sawè l' rarindjaedje dès lwès dsus lès rintes foû famille, à l' tinte di tchèriyaedje, lès plaeces di pus po lès ovreus, o co do rèvizaedje do sistinme d' l' èduk pa l' rèmantchaedje do rifondu dèrinne moudêye dins l' mitrin-mitan Fèlêr.

Si rén n' mostère ki l' ome a kandjî d' idèye èt toûné cazake, l' aspouye astokêye pa lès mayinnisse fait triyaner. Lès soçes rifondisses, co fwates dins lès campagnes, ont stî lontins tineuwe au lon à paurt. Au ponant dès anêyes 2015, èles avîne sitî rastampêyes po mète à iute dès atakes do FFFNF (Front dès Fèlèrisses Namurwès Fouxwès). Dispû 2020, l' prézidint Boutecokia, saye di lzeu monter l' tièsse conte sès advèrsères, maugré l' sicrîte disfinse dins l' constitucion d' « uzer do walon lingaedje dins dès politikès bates. »

I GN'A DÈS DOÛS K' ON POUT PAURTI :

Au mwè d' févri on paskèyeû a moru. C' n' èstève nèn l' prumî, ça n' va nèn ièsse li dèrin. Alex Mètayer k' i s' lomève . Voci cki dijève dès ptits françès bordjwès : "C' èst dès djins ène miète dsus l' drole, todi on pîd dins l' ayîr èt l' ôte à mitan ègadjî dins li lèdmwin. Pa c' costé là, lès

Françès m' fêyenut rîre. On èst on ptit peûpe ki s' prind po stokasse. Li ptit mot k' on s' siè l' pus voltîye amon nos ôtes, c' èst "ptit". On s' fait ène pitite mougnerîye inte bons copwineus, on s' va fé ène pitite pormwinaede avou s' pitite feume èt on s' rafîye d'on bon ptit vin. I gn' a là-ddins on ptit strwèt costé k' èst tot plêjhant kand on l' rapwate à nos internacionåles vîzêyes." C' djoû là, il avève roviyî k' is avîne todi on pitit sorire tot s' foutant dès, come di djusse, ènn' don, pitits bèldjes.

Tant k' on î èst, voci l' dèrinne dès paskêyes ki lès vont bèn fé rîre : "Po fé djoker lès èstrémisses pètaedjes di bombe, is nos faut rimète d' uzaedje lès condanacions à l' mwârts po lès tèrorisses ki s'

font zoupler avou !"

Ène bèldje istwêre, ça ? Nonna, iène k' èst totafait bèn françèse, èle vént d' rèxhe.

I n' vos faut nèn vos èwarer, on comèle èt maxhe todi lès moudêyes di sicrijhaedje